

Asia: VN/25041/2020

Henkilötunnusjärjestelmän uudistamista koskevat säädös- ja muut ehdotukset

Luonnos hallituksen esitykseksi

Yleiset huomiot esityksen tavoitteista

Oikeuspoliittinen yhdistys – Rättspolitiska föreningen – Demla ry (jälj. yhdistys) haluaa lausua seuraavaa henkilötunnusjärjestelmän uudistamista koskevista säädös- ja muista ehdotuksista:

Yhdistys tukee esityksen tavoitteita. 1. Ne pyrkivät nopeuttamaan ulkomaalaisten henkilöiden rekisteröintiä Suomeen saavuttaessa ja poistavan tarpeen eri viranomaisten myöntämille väliaikaisille tunnuksille ja yleisesti helpottaen ulkomaalaisten henkilöiden viranomaisasiointia. 2. Sukupuoli- ja ikätiedon poistaminen ovat niin ikään kannatettavia tavoitteita.

Huomiot mahdollisuuteen saada henkilötunnus jo Suomessa oleskeluun oikeuttavaa lupaa tai rekisteröintiä koskevan hakemuksen perusteella (1. lakiehdotuksen 9 ja 22.2 §)

Yhdistys tukee pykälän muuttamista ehdotetun mukaiseksi, sillä se on omiaan poistamaan hallintotaakkaa vasta maahan saapuneiden henkilöiden osalta. Muutos mahdollistaa myös sujuvan viranomaisasioinnin mahdollisimman nopeasti maahan saapumisen jälkeen. Samalla viranomaisten välinen yhteistyö helpottuu, kun henkilö voidaan yksilöidä helpommin yhdellä tunnisteella maahan saapumisen jälkeen.

Huomiot mahdollisuudesta tallettaa ulkomaalaisen henkilön tiedot väestötietojärjestelmään ulkoisen palveluntarjoajan oleskelulupa-asiassa tekemän henkilöllisyydestä varmistumisen perusteella (1. lakiehdotuksen 22.3 §)

-

Etärekisteröintimenettelyä koskevat huomiot (1. lakiehdotuksen 9 a–9 d ja 34 a §)

-

Sukupuolineutraalia henkilötunnusta koskevat huomiot

Yhdistys tukee sukupuolitiedon poistamista henkilötunnuksesta. Nykyisessä muodossaan henkilötunnuksen näkevä saa tiedon henkilötunnuksen omistajan sukupuolesta lukusarjaa

katsomalla, eikä näin voida varmistaa EU:n tietosuojasetuksen vaatimia rajoituksia tiedon perustellulle käytölle.

Sukupuolineutraali henkilötunnus on sinällään harhaanjohtava, sillä sukupuoliedon tallentaminen väestörekisteriin binäärisessä (mies/nainen) muodossa jatkuu edelleen. Kyseessä on siis sukupuoliedon saatavuuden rajoittaminen ja käyttötarkoitukseensa sitominen.

Sukupuolineutraali henkilötunnus ei sinällään ole riittävä keino yhdenvertaisuusongelmien ratkaisemiseksi, mutta askel oikeaan suuntaan, mikäli asiaa tarkastellaan sukupuoliedon julkisen saatavuuden rajoittamisen kannalta. Yhdenvertaisuusnäkökulmasta sukupuolensa korjaavien ihmisten tulee edelleen täyttää lainsäädännölliset vaatimukset sukupuoliedon muuttamiseksi – edelleenkin binäärisessä muodossa.

Uutta yksilöintitunnusta koskevat huomiot

Yhdistys näkee tarpeelliseksi uuden yksilöintitunnuksen luomisen ja sen pysyvyyden mahdollistamisen poistamalla siitä kaikki henkilöön viittaavat tiedot.

Muut hallituksen esitystä ja alustavaa asetusluonnosta koskevat huomiot

-

Kysymys vain ministeriöille: Seuraako esitykseen sisältyvistä muutosehdotuksista muutostarpeita hallinnonalanne lainsäädäntöön? Jos kyllä, mihin lakeihin muutoksia on tarpeen tehdä ja onko muutokset tarpeen sisällyttää esitykseen liitelakeina?

-

Informaatio-ohjauksen suunnitelma

Ovatko toimenpidesuosituksien oikeat suuntaiset? Mitä pidätte erityisen hyvänä tai mitä pidätte tarpeettomana?

-

Millä muilla toimenpiteillä henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä sähköisessä asiointissa, käyntiasioinnissa ja puhelinasiointissa?

-

Mitä säädösmuutostarpeita tai ohjeistuksia tunnistatte eri toimialoilla tai palveluissa, jotta henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä?

-

Mitä säädösmuutostarpeita tunnistatte, että tunnistustapahtuma olisi tarpeeksi luotettava palvelutapahtumaan nähden ja näettekö tarvetta velvoittaa laajemmin vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöön (millä toimialoilla, missä palveluissa)?

-

Henkilötunnuksen vaihtamiskynnyksen madaltamista koskeva arviomuistio

Kommentit muistioon

-

Virtanen Johanna
Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry

Vuori Wiking
Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry